

EMOTIE IN KUNST

Leerdoelen/leeractiviteiten:

KIJKEN → VOELEN → SAMENWERKEN → WETEN → NADENKEN

Doelgroep:

Groep 7 of 8

Tijdsduur:

30 minuten.

Werkvorm:

Het identificeren en uitleggen van emotie in kunst door dialogisch leren (in deelgroepjes, via denken-delen-uitwisselen, of in een klassikaal onderwijsleergesprek). De docent ondersteunt het gesprek en luistert naar leerlingen om inbreng te geven waar nodig.

Kunsttheorie PO

EMOTIE IN KUNST

Een opdracht voor groep 7 of 8 gericht op het begrijpen van emoties in kunst.

Leerlingen leggen een link tussen emoties en kunst, door emotionele beelden uit een animatiefilm te vergelijken met emoties in schilderijen. Zij analyseren de beelden en geven aan waardoor een bepaalde emotie wordt opgewekt.

Ontwikkeld door

L.P.Eijpe, MA

Onderwerp

EMOTIE IN KUNST

Tijdsduur

Ca. 30 minuten

Doelstellingen

- **KIJKEN, VOELEN**
- Kerndoel 54, 55 en 56 van kunstzinnige oriëntatie.

Leeractiviteiten

- Classificeren, kunst analyseren, kunst begrijpen (voorstelling en vormgeving)

Onderbouwing

- Goed leren kijken en inleven, en dit samen bespreken, helpt het intensiever kijken en het begrijpen van beeldtaal.

Beginsituatie

Beginnend / groep 7 of 8
Als start van een schilderopdracht of als losse opdracht.

LESVOORBEREIDING DOOR DE DOCENT

Leerlingen rustig en aandachtig laten kijken naar afbeeldingen uit de animatiefilm Inside Out en uit de kunst om een afgebeelde emotie te identificeren en te benoemen waardoor die wordt uitgedrukt. De afbeeldingen variëren van gedetailleerde afbeeldingen tot abstracte kunstwerken. Dit dwingt de leerlingen verder te kijken dan de voorstelling, namelijk de vormgeving. Hierdoor worden verschillen van inzicht benoemd en door deze te benoemen leren zij te kijken door de ogen van anderen en leren zij andere argumenten te zien en begrijpen. Ook leren zij begrippen voor kunst analyseren.

Voorbereiden

- De docent leest de instructies voor de opdracht door en zorgt dat de afbeeldingen geprojecteerd worden voor de klas. De docent bekijkt de afbeeldingen en bedenkt zelf welke emotie hier wordt uitgedrukt en hoe dat is gedaan. Maak hierbij onderscheid tussen voorstelling (WAT) en vormgeving (HOE). Vervolgens bepaalt de docent het leerdoel van deze opdracht voor de leerling (bijv.: de leerlingen kunnen drie emoties herkennen en aangeven hoe dit door de kunstenaar is bereikt middels beeldende elementen zoals voorstelling of vormgeving (kleur, vorm, ruimte, licht, compositie, techniek en materiaal). De docent stuurt het gesprek klassikaal aan, gericht op het behalen van dit doel door leerlingen. Praktische voorbereiding: de afbeeldingen kunnen gezamenlijk of apart worden laten zien op een smartboard of beamer, of op een vel worden uitgeprint per groepje leerlingen.

Instrueren

- **Wat:**
- **Hoe:**
- **Wat:** de centrale vraag aan leerlingen is: welke emotie kun je hierin herkennen en waardoor wordt die emotie weergegeven? De vraag is erop gericht dat leerlingen zich gaan inleven en zich bewust worden van wat ze bij een kunstwerk voelen, om vervolgens aan te wijzen wat de kunstenaar heeft gedaan om dit te bereiken. Door dit te benoemen, worden leerlingen bewust van de middelen die je in kan zetten om een bepaalde emotie in beelden over te brengen; zo leren zij dat dit niet alleen kan door de voorstelling (zoals een huilend gezicht), maar ook door kleur (warme vs. koude kleuren) en vorm (ronde vs. hoekige lijnen).
- **Hoe:** leerlingen gaan eerst aan de slag met een reeks animatiebeelden uit de film Inside Out waarin de emotie letterlijk is vormgegeven. De docent kiest leerlingen uit om te benoemen welke emotie hier wordt weergegeven en waarom hij/zij dat denkt. De docent zorgt ervoor dat de leerlingen dieper gaan nadenken over de vormgeving door zoveel mogelijk beeldende middelen op te laten noemen die voor die emotie zorgen, zoals de gebruikte kleuren en vormen. Als alle elementen zijn opgenoemd, maakt de docent de overstap naar het gebruik van emotie in kunst door een aantal kunstwerken te laten zien. In deze kunstwerken is de emotie soms letterlijk weergegeven, maar soms ook niet. Door van figuratief naar abstract te gaan zorgt de docent voor een stijgende moeilijkheidsgraad. De docent wijst steeds leerlingen aan die antwoord moeten geven. De andere leerlingen luisteren aandachtig. De docent verbetert de leerling niet meteen, maar vraagt de rest van de klas om hulp: zien jullie nog iets anders? Vinden jullie dat ook? Op deze manier leren leerlingen in een veilige leeromgeving over kunst en zijn zij niet bang om de volgende keer weer antwoord te geven.

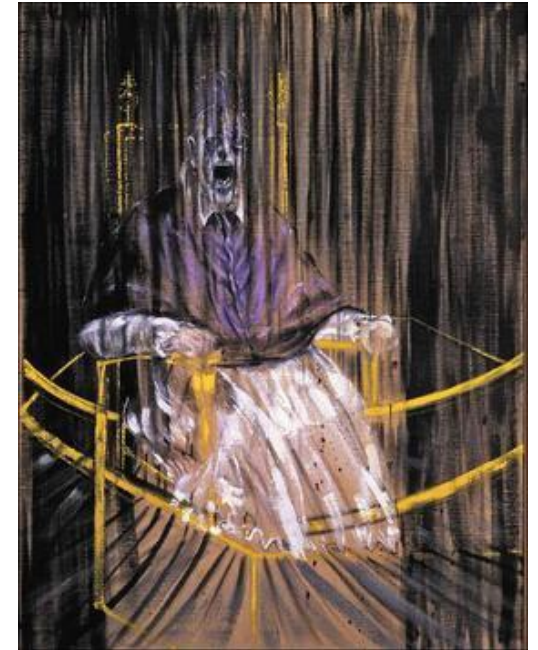
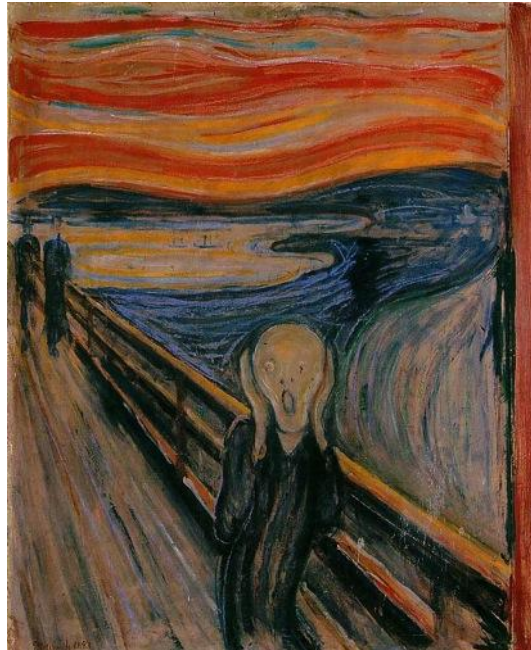
	<ul style="list-style-type: none">• Waarom:	<ul style="list-style-type: none">• Waarom: door zich in te leven in de afbeeldingen en vervolgens te benoemen waardoor die emotie wordt opgewekt, leren leerlingen onder woorden te brengen wat zij voelen en zien, worden zij zich bewuster van genuanceerde verschillen en leren zij intensiever te kijken.
Uitvoeren		<ul style="list-style-type: none">• Bij het uitvoeren van deze opdracht is het belangrijk dat de docent leerlingen eerst zelf heel rustig laat kijken. Vervolgens vraagt de docent wie iets kan aangeven en vraagt de docent aan andere leerlingen om heel aandachtig te luisteren naar de anderen, zodat er niet twee dezelfde antwoorden worden gegeven. De docent vraagt een paar andere leerlingen of zij nog iets kunnen aanvullen.
Opruimen		<ul style="list-style-type: none">• N.v.t.
Nabespreken	<ul style="list-style-type: none">• Wat:• Hoe:• Waarom:	<ul style="list-style-type: none">• Wat: De docent bespreekt met leerlingen welke begrippen gebruikt zijn; waaronder deze vallen (voorstelling of vormgeving). Ook wordt er nog een relatie gelegd tussen emotie en kunst: waarvoor gebruikt de kunstenaar emoties? Als uitgangspunt? Voor het publiek? Beide? Waarom denk je dat? De docent bespreekt met leerlingen ook wat ze leuk, moeilijk of interessant vonden.• Hoe: Wat aspecten zijn die bij het begrip 'voorstelling' horen; wat aspecten zijn die bij het begrip 'vorm' of 'vormgeving' horen. Daarnaast kan de docent vragen waarom de kleur blauw wordt geassocieerd met droevigheid, waarom contrasterende kleuren zoveel doen met je emoties of wat gebruik van licht kan doen met je zintuigen.• Waarom: Door met leerlingen de gegeven antwoorden na te bespreken, leren zij dat zij zelf goede antwoorden kunnen geven, en dat die antwoorden soms om nog meer redenen goed zijn dan zij zelf vooraf misschien wisten. Ook leren zij door de uitleg van de docent die achteraf plaatsvindt, wat de begrippen voorstelling en vormgeving zijn; wat kleur en compositie is en waarom en hoe een kunstenaar of vormgever dit kan gebruiken om er een gevoel of idee mee uit te drukken.
Evaluatie	Criteria proces: Criteria product:	<ul style="list-style-type: none">• Criteria proces: Leerlingen zouden actief mee moeten doen, dat houdt in dat zij aandachtig kijken en het houdt ook in dat zij aandachtig naar elkaar leren luisteren en zij proberen te onthouden wat een andere leerling al gezegd heeft.• Criteria product: Het product is in dit geval het leren van elkaar door te kijken en te luisteren.
Suggesties		Een mogelijke vervolgoopdracht zou kunnen zijn: Kunstwerken gebruiken door leerlingen als inspiratiebron voor eigen creatief werk (schilderij maken): dus emotie kiezen om uit te beelden + kunstwerk als inspiratiebron (voorstelling (WAT), vormgeving (HOE) of stijl/techniek (HOE)).

EMOTIE IN KUNST

Inside Out (2015), Pixar Animation Studios

EMOTIE IN KUNST

V.l.n.r.:

Pablo Picasso, *De tragedie*, 1903

Edvard Munch, *De Schreeuw*, 1893

Mark Rothko, *Oranje, rood en geel*, 1961

Francis Bacon, *Studie naar Velazquez' portret van Paus Innocent X*, 1953